

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Civilni oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSLJ:2022:II.CP.435.2022

Evidenčna številka: VSL00060001

Datum odločbe: 09.09.2022

Senat, sodnik posameznik: Alenka Kobal Velkavrh

Področje: CIVILNO PROCESNO PRAVO - DEDNO PRAVO - OBLIGACIJSKO PRAVO

Institut: objektivna sprememba tožbe - pooblastilo sodišča za dovolitev spremembe tožbe - načelo ekonomičnosti - načelo smotrnosti - smotrnost za dokončno ureditev razmerja med strankama - darilna pogodba - darilo dediču - presoja vračunanja od zapustnika prejetega darila v dedni delež - pritožbena obravnava - napačna dokazna ocena - pretežna verjetnost

Zveza: ZD člen 29. OZ člen 533, 533/1. ZPP člen 185, 185/1

Jedro

Pritožnik pravilno opozarja, da je določba 29. člena ZD širša od določb OZ o darilni pogodbi, saj je pojem darila po ZD zasnovan zelo široko. Z darilom v smislu navedenega člena ZD se razume vsakršno zapustnikovo razpolaganje s premoženjem v korist drugega brez povračila, kar je vedno v primeru, ko zapustnik v breme svojega premoženja zakonitemu dediču kadarkoli, drugi osebi pa v zadnjem letu svojega življenja, napravi določeno premoženjsko korist, za katero ni prejel nikakršnega povračila (upoštevata se tudi simulirani pravni posel, ki prikriva darilo kot disimulirani pravni posel). V sodni praksi velja stališče, da se za darilo po 29. členu ZD šteje vsak brezplačen prenos premoženjskega objekta ali premoženjske koristi iz zapustnikove sfere v imetje obdarjenca, pri čemer sicer pravica do vračunanja ne nastopi že z vsako naklonitvijo koristi ali ugodnosti posameznemu zakonitemu dediču, temveč mora iti za takšna neodplačna razpolaganja, za katera iz konkretnih okoliščin izhaja, da jih je zapustnik izvedel v škodo svojega premoženja in z namenom premoženjskega preferiranja posameznega zakonitega dediča ter ob neenakopravnem obravnavanju drugih zakonitih dedičev.

Glede na to, da je v konkretni pravdi zbrano že vso procesno gradivo, ki se navezuje na predmetni spor med strankami, je sodišče nedvomno ravnalo pravilno, ko je spremembo tožbe glede zvišanja tožbenega zahtevka in njegove identitete v prvi ter drugi točki dopustilo, saj je to smotno z vidika, da se spor med strankami glede ugotovitve daril in njihovega vštetja v dedni delež dokončno razreši. Neekonomično bi namreč bilo, da bi tožniku naložili breme vložitve nove tožbe, kljub isti pravni in podobni dejanski podlagi, na katero opira svoj spremenjeni tožbeni zahtevek, kar bi bilo povezano tudi z novimi stroški za vse udeležene stranke, sodišče pa bi bilo obremenjeno z reševanjem zadeve popolnoma od začetka.

Izrek

I. Pritožbi tožeče stranke se delno ugodi in se sodba sodišča prve stopnje v III. točki izreka spremeni tako, da se ugodi tudi tožbenemu zahtevku, ki se glasi:

»Ugotovi se, da je pok. A. A., rojena ..., ... 1920, umrla ... 2011, nazadnje stanujoča na naslovu Ulica 1, Ljubljana, dedinji pok. B. B., umrli ... 2013, podarila:

➤ decembra 1982 znesek 127.134,00 DIN, kot svoj delež kupnine, prejet na podlagi kupoprodajne pogodbe z dne 8. 12. 1982, sklenjene med A. A. kot prodajalko in X., TOZD K., kot kupcem,

➤ marca 1983 znesek 105.000,00 DIN, kot svoj delež kupnine, prejet na podlagi kupoprodajne pogodbe z dne 7. 3. 1983, sklenjene med A. A. kot prodajalko in D. D. ter E. D. kot kupcema,

kar predstavlja darilo pok. A. A. pok. B. B. in se upošteva pri ugotavljanju čiste vrednosti zapuščine po pok. A. A. ter se po enakih deležih vračuna v dedni delež druge toženke F. F. in tretje toženke G. G. v zapuščinskem postopku po pok. A. A. IV D 0000/2011.

II. V preostalem delu se pritožba tožeče stranke ter v celoti pritožbi druge in tretje tožene stranke zavrnejo ter se v nespremenjenem delu sklep in sodba sodišča prve stopnje potrdita.

III. Tožene stranke so dolžne tožeči stranki povrniti stroške pritožbenega postopka v znesku 535,64 EUR, v roku 15 dni od prejema te sodbe.

Obrazložitev

1. Z izpodbijanim sklepom in sodbo je prvostopenjsko sodišče dovolilo objektivno spremembo tožbe z dne 7. 2. 2020 (I. točka izreka) ter rabsodilo, da se ugotovi, da je pok. A. A. dedinji pok. B. B., v mesecu novembru 1998 izročila znesek 2.200.000,00 SIT kot kupnino, prejeta na podlagi prodajne pogodbe z dne 18. 10. 1998, sklenjene med A. A. kot prodajalko in H. H. kot kupcem, ter v obdobju od leta 2000 do 2011 denarne zneske v skupni vrednosti 5.000,00 EUR, kar predstavlja darilo pok. A. A. pok. B. B. in se upošteva pri ugotavljanju čiste vrednosti zapuščine po pok. A. A. ter se po enakih deležih vračuna v dedni delež druge toženke F. F. in tretje toženke G. G. v zapuščinskem postopku po pok. A. A. IV D 0000/2011. (II. točka izreka). Tožbeni zahtevk, s katerim je tožnik zahteval ugotovitev, da gre za darilo, dano med istimi osebami in vštetje v dedni delež istih strank, glede izročitve zneska 127.134,00 DIN v decembru 1982, zneska 105.000,00 DIN v marcu 1983, zneska 950.000,00 SIT v novembru 1998 ter glede izročitve lesene brunarice v izmeri 3m x 5m, v vrednosti 4.000,00 EUR, dane v letu 1995, je zavrnilo (III. točka izreka). Odločilo je, da vsaka stranka nosi svoje stroške postopka (IV. točka izreka).

2. Zoper III. točko izreka sodbe se pritožujejo tožnik. Zoper I, II. in IV. točko izreka sodbe se pritožujeta druga in tretja toženka; vsi zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka, zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja ter zmotne uporabe materialnega prava.

3. Tožnik v pritožbi navaja, da je prvostopenjsko sodišče neutemeljeno zavrnilo izvedbo dokaznih predlogov z zaslišanjem prič J. J. in K. K. Graja zaključek sodišča, da tožnik ni uspel dokazati, da je pokojna A. A. (v

nadaljevanju pok. A. A.) kot formalna lastnica nepremičnine na C. svoj polovični delež od njene prodaje dejansko izročila B. B. (v nadaljevanju pok. B. B.), ker o tem naj ne bi obstajali nobeni materialni dokazi, niti navedenega ne bi potrjevale izpovedbe strank ali prič. Tožnik glede tega opozarja na dejstvo, da je zaključek sodišča v nasprotju s preostalimi ugotovljenimi dejstvi v postopku. Tako iz materialnih dokazov, predvsem oporoke in pisne izjave z dne 9. 11. 1998, kot tudi iz izpovedi zaslišanih strank ter prič, izhaja dejstvo, da sta bila zneska v višini 127.134,00 DIN ter v višini 105.000,00 DIN dejansko izročena pok. B. B. Opozarja, da je potrebno pojem darila po Zakonu o dedovanju (ZD) v primerjavi z Obligacijskim zakonikom (OZ) interpretirati širše. Dalje izpostavlja, da gre v konkretnem primeru za takšne okoliščine primera, ki narekujejo znižanje dokaznega standarda. Enako zatrjuje tudi v zvezi z izročitvijo zneska 950.000,00 SIT ter glede izročitve lesene brunarice.

4. Druga in tretja toženka v pritožbi najprej izpodbijata sklep o dopustitvi objektivne spremembe tožbe z dne 7. 2. 2020, nato pa smiselno enako navajata, da je prvostopenjsko sodišče na podlagi izvedenega dokaznega postopka nepravilno ugotovilo, da je pok. A. A. denarni znesek v višini 2.200.000,00 SIT, ki ga je prejela kot kupnino pri prodaji vikenda na Brdu, dejansko izročila pok. B. B. Tako druga kot tretja toženka menita, da tudi ni dokazano, da je pok. A. A. v obdobju od leta 2000 do 2011 pok. B. B. izročala mesečne zneske po 50,00 EUR in ji je tako skupno v tem obdobju kot darilo izročila 5.000,00 EUR, kot je zmotno ugotovilo sodišče prve stopnje. Tretja toženka v pritožbi navaja tudi, da gre za sodbo presenečenja, saj je sodišče prve stopnje svojo odločitev gradilo na nepreverjenih in nedokazanih trditvah in svojo presojo nekritično oprlo pretežno na izpoved prvega toženca in njegove žene L. L., ki imata ekonomski interes za zmago tožnika v postopku. S tem je kršilo načelo proste presoje dokazov (8. člen Zakona o pravnem postopku (ZPP)). Prav tako je nepravilno ocenilo verodostojnost izpovedbe tretje toženke in priče M. M. Obe toženki v pritožbi izpodbijata tudi odločitev o stroških.

5. Tožnik je vložil odgovor na pritožbo tretje in druge toženke ter predlagal njuno zavrnitev. Odgovor na pritožbo druge toženke je vložil tudi prvi toženec in prav tako predlagal njeno zavrnitev, z odgovorom na pritožbo tožnika pa predlaga, da slednji pritožbeno sodišče ugodi. Druga toženka je vložila odgovor na pritožbo tretje toženke, za katero navaja, da je utemeljena, ter odgovor na pritožbo tožnika, glede katere predlaga njeno zavrnitev. Tudi tretje toženka je vložila odgovor na pritožbi tožnika in druge toženke; za prvo predlaga zavrnitev, glede druge pa predlaga, da ji sodišče v celoti ugodi in izpodbijano sodbo spremeni, tako da tožbeni zahtevek v celoti zavrne.

6. Pritožba tožnika je delno utemeljena. Pritožbi druge in tretje toženke nista utemeljeni.

7. Prvostopenjsko sodišče je po ugotovitvah pritožbenega sodišča v zvezi s III. točko izreka izpodbijane sodbe v delu nepravilno ugotovilo dejansko stanje in zmotno uporabilo materialno pravo. V preostalem delu je sodišče prve stopnje dejansko stanje ugotovilo pravilno in popolno, sprejelo je tudi materialnopravno pravilno odločitev, ni pa storilo niti kršitev določb pravnega postopka.

8. Pritožbeno sodišče je podvomilo v pravilnost dokazne ocene prvostopenjskega sodišča, zaradi česar je opravilo pritožbeno obravnavo (drugi odstavek 347. člena ter prvi odstavek 355. člena ZPP), na kateri je ponovilo nekatere izmed že izvedenih dokazov na glavni obravnavi na prvi stopnji; neposredno je zaslišalo tožnika, prvega toženca, tretjo toženko, pričo L. L., pričo N. N. in v soglasju s strankami prebralo izpoved M. M., dano v postopku na prvi stopnji.

9. Senat je na podlagi petega odstavka 347. člena ZPP odločitev v zadevi prepustil sodnici poročevalki kot sodnici posameznici, ker ne gre za zapleteno zadevo glede dejanskih in pravnih vprašanj, od odločitve o

pritožbah pa tudi ni mogoče pričakovati rešitve pomembnega pravnega vprašanja.

O pritožbi tožnika

Glede izročitve zneskov 127.134,00 DIN in 105.000,00 DIN

10. Utemeljene so pritožbene navedbe tožnika, da je sodišče prve stopnje glede izročitve zneskov v višini 127.134,00 DIN in 105.000,00 DIN s strani pokojne A. A. pokojni B. B., prejetih od prodaje nepremičnine na C. na podlagi kupoprodajne pogodbe z dne 8. 12. 1982 (v prilogi B10), sklenjene med A. A. kot prodajalko in X., TOZD K. kot kupcem ter na podlagi kupne pogodbe z dne 7. 3. 1983 (v prilogi B9), sklenjene med A. A. kot prodajalko ter D. D. in E. D. kot kupcema, naredilo nepravilno dokazno oceno in tako prišlo do materialnopravno zmotnega zaključka, tožniku pa je naložilo tudi prestrogo dokazno breme.

11. Mogoče je pritrditi pritožniku, da izvedba dokaznega predloga z zaslišanjem J. J. in K. K., ob vnaprej predvidenem večjem številu zaslišanih prič in razpisanem naroku dne 4. 9. 2020 (dokazni predlog je tožnik podal v pripravljalni vlogi z dne 22. 4. 2020), sama po sebi ne bi dodatno zavlekla reševanja spora v smislu 3. odstavka 286. člena ZPP. Za to namreč ne bi bila potrebna izvedba posebnega naroka. Ne glede na navedeno, je prvostopenjsko sodišče dokazni predlog pravilno zavrnilo kot nepotreben, saj je dejansko stanje v zvezi z dejstvi, o katerih bi vedeli izpovedati priči (glede obstoja dogovora o odpovedi dediščine v korist pok. B. B.) zadosti razčiščeno že na podlagi drugih izvedenih dokazov; z zaslišanjem tožnika in prvega toženca ter dopisa v prilogi A13, zato ga ni izvedlo niti pritožbeno sodišče.

12. Na podlagi neposredno izvedenih dokazov in na podlagi listin v spisu je sodišče druge stopnje presodilo, da je tožnik izkazal, da je pok. A. A. kot darilo v smislu 29. člena ZD oba predmetna zneska (127.134,00 DIN in 105.000,00 DIN) izročila pok. B. B.

13. Pritožnik utemeljeno opozarja, da je sodišče prve stopnje sicer ugotovilo, da iz lastnoročne oporoke pok. A. A. z dne 11. 3. 1986 (v prilogi A4; njena pravna veljavnost je priznana s strani vseh pravnih strank) izhaja, da je pok. B. B. iz te oporoke kot dedinja izločena iz razlogov, ker je prevzela njeno 1/2 imetja po pokojni O. O. iz njene zapuščine in ji vsled temu ne pripada niti nujni delež (40. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe). Prav tako je ugotovilo, da je bila pok. B. B. po vrnitvi iz Libije v slabem finančnem stanju, zadolžena in brez denarja, pri čemer ji je finančno pomagala pok. A. A. (29. do 37. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe) ter da zaradi takšnega slabega finančnega stanja v obdobju pol leta, kolikor je pok. B. B. živela na C., ni mogla izvesti zaznavnih denarnih vlaganj (39., 94. in 95. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe). Posledično je zaključilo tudi, da je neutemeljeno sklicevanje tretje toženke, da je vsakršna naklonitev finančnih sredstev s strani pok. A. A. pok. B. B. predstavljala povrnitev njenega vložka v nepremičnino na C. (99. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe). Kljub tako ugotovljenemu dejanskemu stanju je prvostopenjsko sodišče presodilo (104. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe), da sama izročitev obeh relevantnih denarnih zneskov ne izhaja iz nobenega materialnega dokaza, niti iz izpovedbe strank ali prič, ker o tem, kaj je pok. B. B. dobila od C., niso vedele povedati nič konkretnega in niso sodelovale pri sami izročitvi predmetnih zneskov. Nato je dodatno pojasnilo, da tudi sama oporoka z dne 11. 3. 1986, iz katere izhaja, da je bila pok. B. B. izplačana iz 1/2 imetja po pokojni O. O., ob odsotnosti drugega dokaza, za potrditev teh dejstev s stopnjo gotovosti ne zadostuje. Pri tem je dodalo, da tudi če bi bila denarna zneska dejansko izročena, ni dokazana volja izročitelja in prejemnika, da je šlo za darilo.

14. Sodišče druge stopnje takšnemu zaključku prvostopenjskega sodišča ne sledi. Najprej ni mogoče pritrditi ugotovitvi sodišča prve stopnje, da zaslišane stranke in priče o izročitvi predmetnih zneskov niso vedele

povedati nič konkretnega. Nasprotno po oceni pritožbenega sodišča izhaja iz prepričljive izpovedbe tožnika, ki se je na pritožbeni obravnavi skliceval na izpovedbo, dano na glavni obravnavi na prvi stopnji in je v bistvenem skladno izpovedal tudi na obravnavi pred sodiščem druge stopnje. Tako je odločno in prepričljivo izpovedal, da je prepričan, da je njegova mama dala pok. B. B. 127.134,00 DIN¹, ki jih je prejela kot kupnino za prodajo nepremičnine C., zmanjšano za spomenik, pri čemer je v nadaljevanju izpovedbe pojasnil, da je vrednost, ki jo navaja, že poračunan znesek. Prepričljivo je izpovedal tudi, da mu je o tem povedala mama v S., kjer je skrbel za čebelnjak po smrti strica, da sta se o tem z mamo pogovarjala in da v nasprotnem primeru, v kolikor to ne bi držalo, mama tega ne bi napisala v oporoko. Pojasnil je, da je pok. B. B. najprej, ko je bila O. O. še živa, živela v tej hiši in koristila nepremičnine, potem ko se je izvršila prodaja, pa je prevzela polovico tega premoženja. Slednje je tudi skladno z izpovedbo, dano na prvostopenjski obravnavi (razvidna iz prepisa zvočnega posnetka na list. št. od 175 do 181), kjer je večkrat poudaril, da mu je mama to zagotovo povedala, da ji je celo sam rekel, da je pravilno, da ji pomaga. Večkrat je izpovedal tudi, da je bilo splošno znano, da bo C. dobila pok. B. B. in da je kupnino od prodaje hiše dobila pok. B. B., predvsem pa je vztrajno zatrjeval, tudi na pritožbeni obravnavi, da če je mama napisala v oporoko, da je dala polovico, je gotovo dala polovico. Izpovedal je tudi o obstoju dogovora med dediči pokojne O. O. in njegovo materjo (pok. A. A.), na podlagi katerega so se v deležu 1/2 želeli odpovedati dediščini v korist pok. B. B., vendar, ker to ni bilo mogoče, so se dediščini odpovedali v korist pok. A. A. Slednja bi njen delež nepremičnine na C. nato prepustila pok. B. B. To izhaja tudi iz dopisa v prilogi A13, ki jasno izkazuje, da se je ena izmed dedinj R. R. želela svojemu delu dediščine odpovedati prav v korist pok. B. B. Iz dopisa v prilogi A14 pa izhaja dejstvo, da jo je sodišče obvestilo, da slednje ni mogoče, ker pok. B. B. ni bila sodedinja v postopku. Ne glede na navedeno pa je nesporno ugotovljeno, da so dediči po O. O., vključno z R. R. kasneje tudi dejansko odstopili dedni delež v skupnem deležu 10/20 (ali 1/2) pok. A. A.

15. Tožnikove navedbe je potrdil tudi prvi toženec, ki je prav tako prepričljivo izpovedal, da mu je mama rekla, da je pok. B. B. dala pol premoženja na C. in je tudi večkrat ponovil, da je mama to zapisala v oporoko, čemur on verjame. O teh dejstvih ve povedati na podlagi maminega pripovedovanja in pogovorov z H. H. - tožnikom, saj so bili včasih v dobrih družinskih odnosih. Skladno s tožnikovo izpovedbo je pojasnil, da je pok. B. B. najprej živela v hiši pri O. O., po njeni smrti pa se je nepremičnina zaradi neurejenih razmer prodala C. in gospodu D. D. v skupni vrednosti prib. 530.000,00 DIN, od česar je polovico zneska mama izročila pok. B. B. Prvi toženec je v bistvenem skladno temu povedal že na naroku za glavno obravnavo pred sodiščem prve stopnje (razvidno iz prepisa zvočnega posnetka na list. št. od 181 do 188), iz katere prav tako izhaja, da mu je mama povedala, da je dala pol imetja od C. pok. B. B. ter da so to vsi vedeli, vključno z njim, mogoče G. G. in F. F. (druga in tretja toženka) ne vesta. Prav tako je na zaslišanju pred sodiščem prve stopnje tudi on potrdil, da je med ostalimi dediči tete O. O. in pok. A. A. obstajal dogovor, da se odpovejo 1/2 dediščine v korist pok. A. A., kar bo slednja izročila pok. B. B. Prvi toženec je na pritožbeni obravnavi pojasnil, da je na bila podlagi sklepa sodišča vrednost zapuščine po O. O. ocenjena najprej na 400.000,00 DIN, po odštetju vrednosti spomenika, pa je bila ocenjena na 315.000,00 DIN. Pri tem je dodatno pojasnil, da se je spomenik poplačal iz premoženja, kot je bilo ocenjeno v sklepu o dedovanju, za spomenik pa je denar dala njegova mati, ki je plačala tudi takso. Izpovedal je tudi, da se je spomenik postavil znotraj dveh let po smrti O. O., še preden so bile nepremičnine prodane. Slednje tudi sicer izhaja iz sklepa o dedovanju z dne 19.04.1982 (priloga A10), v katerem je izrecno navedeno, da vrednost zapuščine po odbitku pogrebnih stroškov in postavitve nagrobnega spomenika znaša 315.000,00 DIN.

16. V bistvenem skladni z izpovedbama tožnika in prvega toženca sta tudi izpovedbi priče L. L. in priče N. N.,² ki o okoliščinah izročitve predmetnih zneskov sicer nista vedela veliko povedati oziroma sta njuni izpovedbi dokaj skopi. Ne glede na to pa je tudi N. N. tako na prvostopenjski kot na pritožbeni obravnavi izpovedal, da mu je bilo znano, da je teta že dobila neko darilo od dediščine, in sicer naj bi dobila C.; stara

mama mu je povedala, da je dobila hišo in kar sodi zraven, kaj pa se je dogajalo naprej, mu ni znano. Tudi priča L. L. je enako kot na prvi stopnji tudi na pritožbeni obravnavi izpovedala, da ji je mama (kot poimenuje pok. A. A.) povedala, da je pok. B. B. dobila C.; da ko je O. O. umrla, je mama po njej podedovala premoženje in potem to dala pok. B. B., sicer ne ve ali hišo, ali zemljo ali denar. Priča se je z A. A. zelo dobro razumela, kar je med strankami nesporno.

17. Pritožbeno sodišče se pridružuje oceni izpovedbe tretje toženke s strani prvostopenjskega sodišča, ki jo je ocenilo kot nekonsistentno, prav tako pa jo sodišče druge stopnje na podlagi neposrednega vtisa ocenjuje kot neprepričljivo. Tako je na zaslišanju na pritožbeni obravnavi dne 9. 9. 2022 najprej izpovedala, da je znesek 500.000,00 SIT, ki ga je nesporno prejela pok. B. B. leta 1998 (razvidno iz priloge A7) predstavljal povrnitev vložka v hišo na C., nato pa je v nadaljevanju izpovedala, da to ni nujno vložek. Prav tako je v nasprotju sama s seboj izpovedala, da je stara mama govorila, da ni denarja, po drugi strani pa, da je vsem trem otrokom veliko dajala v življenju. Solidno premoženjsko stanje pok. A. A. je na podlagi izpovedb prič in strank (L. L., tožnika in prvega toženca), ob prejemanju prib. 700,00 EUR pokojnine mesečno, pravilno ugotovilo že sodišče na prvi stopnji (29. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe). Bistveno za konkreten postopek pa je predvsem, da je tudi tretja toženka tako na zaslišanju na prvi stopnji (razvidno iz prepisa zvočnega posnetka list. št. od 188 do 194), kot tudi na drugi stopnji dopuščala možnost oziroma mestoma celo zatrjevala, da je 1/2 kupnine od prodaje nepremičnine na C. bila izročena njeni materi, pok. B. B. Tudi sama je potrdila, da ji je bilo znano, da je »v štartu« bilo rečeno, da bo to dobila pok. B. B. oziroma je izpovedala, da je se je stara mama (pok. A. A.) z njeno mamo (pok. B. B.) pogovarjala, da bo to dedovala prav ona. Izročitev zneska od prodaje je na obeh zaslišanjih pripisala vložku, ki naj bi ga njena mati vložila v hišo na C. Prav tako je tudi priča M. M., katerega je prvostopenjsko sodišče ocenilo kot neverodostojnega, tudi zaradi izkazane naklonjenosti pok. B. B., izpovedal, da bi po dogovoru pok. A. A. morala izplačati pok. B. B. njen vložek v nepremičnino, kar je tudi storila.

18. Glede na dejstvo, da je prvostopenjsko sodišče po oceni pritožbenega sodišča pravilno ugotovilo in tudi prepričljivo obrazložilo, da vlaganja v hišo na C. s strani pok. B. B., ki je bila v slabem finančnem stanju, brez denarnih rezerv in z dvema mladoletnima otrokoma (od 29. do 39. tč. in od 93. do 99. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe) niso izkazana, ob tem, da glede vlaganj ni bila podana niti zadostna trditvena podlaga (o višini, vrsti in časovni opredeljenosti vlaganj) in tako izpoved tretje toženke tudi po presoji sodišča druge stopnje s tem v zvezi pravilno pripisalo potrebam konkretnega postopka, je nato po presoji pritožbenega sodišča naredilo nelogičen zaključek, da predmetni znesek od prodaje ni bil izročen pok. B. B., kljub temu, da nasprotno zatrjujeta ali vsaj dopuščata (nikakor pa ne zanikata) celo tretja toženka sama kot tudi priča M. M.

19. Pri tem ni bistveno, ali je bila pok. B. B. po pok. A. A. dedno odpravljena s prejetim premoženjem na C., kot je svojo voljo najprej izrazila pok. A. A. v oporoki leta 1986, in še kasneje v letu 1998, kot izhaja iz pisne izjave v prilogi A7. Tudi ni bistven pomislek tretje toženke, da se je premoženje pok. A. A. z leti večalo in pok. B. B. predhodno ni bila dedno odpravljena. Dejstvo je, da so bili pok. B. B. tudi kasneje izročeni določeni zneski (skupno 2.200.000,00 SIT v letu 1998 in 5.000 EUR v obdobju od 2000 do 2011), kot je to pravilno ugotovilo prvostopenjsko sodišče, slednje pa v ničemer ne vpliva na to, ali je v letih 1982 in 1983 bila pok. B. B. dejansko izročena tudi kupnina od prodaje hiše s parcelo na C. Dedna odpravljenost pok. B. B. namreč ni predmet konkretne pravde.

20. Res je sicer, da nobena izmed zaslišanih strank in prič ni bila neposredno prisotna pri izročitvi predmetnega zneska ter da pisno potrdilo o prejemu denarja ne obstoji, vendar je sodišče prve stopnje po oceni pritožbenega sodišča temu dejstvu dalo preveliko težo.

21. Upoštevaajoč vse navedeno je moč s stopnjo pretežne verjetnosti zaključiti, da je bila kupnina od prodaje od hiše na C. v posameznih zneskih 127.134,00 DIN in 105.000,00 DIN (zneska nesporno ustrezata vrednosti 1/2 premoženja pok. A. A., ki ga je ta dedovala po O. O.) tudi dejansko izročena pok. B. B. Sama izročitev premoženja izhaja že iz gramatikalne razlage določil v oporoki iz leta 1986, kjer je oporočiteljica jasno navedla, da je pok. B. B. prevzela 1/2 premoženja, ki ga je pok. A. A. podedovala (kar pomeni, da ji je bilo premoženje že izročeno). Glede na to, da so prav vse zaslišane stranke in priče izpovedale, da je bilo predvideno, da bo hišo s pripadajočimi zemljišči na C. dobila pok. B. B., da je ta ista hiša kasneje, v letih 1982 in 1983, bila prodana, pri čemer je sama tretja toženka izpovedala, da so predhodno tam skupaj z mamom (pok. B. B.) živeli zgolj pol leta, bi bilo tudi nelogično zaključiti, da je pok. A. A. prevzem 1/2 njenega premoženja in posledično dedno odpravljenost pok. B. B., kot jo je izrazila v oporoki iz leta 1986, vezala na bivanje v tej hiši za to kratko obdobje. Toliko bolj razumsko in logično je, kot je mogoče slediti tudi in predvsem izpovedbama tožnika in prvega toženca, da je pok. B. B. najprej, ko se je vrnila iz Libije, v hiši živela, nato pa je prejela denar od njene prodaje. Prepričljivo sta tožnik in prvi toženec na pritožbeni obravnavi o tem tudi izpovedala; sodišče jima verjame, da jima je mama o tem, da je pok. B. B. dobila polovico premoženja od prodaje na C. povedala sama. Slednje je utrjeno tudi z izpovedbami prič L. L. in N. N., pa tudi tretje toženke in priče M. M., ki izročitev predmetnih zneskov kot darilo (ob tem, da vlaganja v hišo, za katera protivrednost naj bi izročena zneska predstavljala, sploh niso izkazana), potrjujeta. Ravno slabo finančno stanje pok. B. B. ob prihodu iz Libije, kot ga je pravilno ugotovilo sodišče prve stopnje in njena potreba po finančni pomoči, ob ugotovljenem solidnem finančnem stanju pok. A. A., tudi dodatno potrjujeta sklep, da je do izročitve predmetnih zneskov dejansko prišlo.

22. Iz ugotovitve zgoraj povzetih dejstev: torej, da je pokojna A. A. napravila tri lastnoročne oporoke, ki so jih vsi dediči priznali kot pristne in pravno veljavne in jih niso izpodbijali, da iz vsebine oporoke z dne 11. 3. 1986, ki jo je oporočiteljica lastnoročno zapisala izhaja, da je pok. B. B. iz oporoke kot dedinja izločena, ker je prevzela njeno polovico imetja po pokojni O. O. iz njene zapuščine in ji zaradi tega ne pripada niti nujni delež³,⁴, da je bila pok. B. B. v celoti izpuščena tudi iz nadaljnjih oporok, da iz podpisane izjave z dne 9. 11. 1998 izhaja, da je pok. B. B. dobila v celoti izplačano njej pripadajočo dediščino, da je bila pok. B. B. iz vrnitve iz Libije v slabem finančnem stanju ter zadolžena in ji je finančno pomagala pok. A. A., da izročitev denarja pok. B. B. s strani pok. A. A. ni šla na račun povračila vlaganj, da so tožnik, prvi toženec ter zgoraj navedeni priči skladno izpovedali o daritvi spornega zneska pok. B. B., izhaja, da je tožnik, ki nosi materialno dokazno breme z visoko stopnjo verjetnosti izkazal, da je pok. A. A. zgoraj navedena zneska, ki ju je prejela kot kupnino od prodaje nepremičnine na C. dejansko podarila svoji pok. hčeri B. B. S tem pa se je procesno dokazno breme prevalilo na drugo stranko, ki pa ga ni zmogla. Tretje toženka izročitve premoženja oziroma predmetnih zneskov ni konkretizirano zanimala, temveč je celo dopuščala možnost, da je pok. A. A. pok. B. B. izročila kupnino od prodaje nepremičnin na C., vendar zaradi povrnitve vlaganj, ki pa niso bila izkazana.

23. Pritožbeno sodišče dalje pojasnjuje, da je res, da je pri darilni pogodbi pomembna in potrebna volja za obdaritev tako darovalca kot obdarjenca, oziroma se mora slednji z neodplačno naklonitvijo strinjati (1. odstavek 533. OZ). Sodišče sicer ne dvomi, da je bila volja, da se znesek s strani pok. A. A. izroči pok. B. B. brez dane protivrednosti, s strani obeh podana, predvsem upoštevaajoč ugotovljeno slabo finančno stanje pok. B. B. ter dejstvo, da zatrjevana vlaganja v hišo niso bila izkazana.

24. Ne glede na navedeno pa pritožnik pravilno opozarja, da je določba 29. člena ZD širša od določb OZ o darilni pogodbi, saj je pojem darila po ZD zasnovan zelo široko. Z darilom v smislu navedenega člena ZD se razume vsakršno zapustnikovo razpolaganje s premoženjem v korist drugega brez povračila, kar je vedno v primeru, ko zapustnik v breme svojega premoženja zakonitemu dediču kadarkoli, drugi osebi pa v zadnjem letu svojega življenja, napravi določeno premoženjsko korist, za katero ni prejel nikakršnega povračila

(upošteva se tudi simulirani pravni posel, ki prikriva darilo kot disimulirani pravni posel).⁵ Določba 29. člena ZD namreč določa, da je darilo po tem zakonu tudi odpoved pravici, odpust dolga, tisto, kar je zapustnik za čas življenja dal dediču na račun njegovega dednega deleža ali za ustanovitev ali razširitev gospodinjstva ali za opravljanje poklica, kakor tudi vsako drugo neodplačno razpolaganje. V sodni praksi velja stališče, da se za darilo po 29. členu ZD šteje vsak brezplačen prenos premoženjskega objekta ali premoženjske koristi iz zapustnikove sfere v imetje obdarjenca, pri čemer sicer pravica do vračunavanja ne nastopi že z vsako naklonitvijo koristi ali ugodnosti posameznemu zakonitemu dediču, temveč mora iti za takšna neodplačna razpolaganja, za katera iz konkretnih okoliščin izhaja, da jih je zapustnik izvedel v škodo svojega premoženja in z namenom premoženjskega preferiranja posameznega zakonitega dediča ter ob neenakopravnem obravnavanju drugih zakonitih dedičev.⁶

25. Upoštevač navedeno ni mogoče slediti prvostopenjskemu sodišču, da v primeru izročitve predmetnih zneskov ni bilo dane volje obdarovanja s strani prevzemnika in izročitelja. Ključno namreč je, da je oporočiteljica s svojim premoženjem neodplačno razpolagala v korist pok. B. B., tudi na račun njenega dednega deleža, kot je razvidno iz oporoke iz leta 1986, s čemer je zmanjšala obseg svojega premoženja, pri tem pa je vsekakor šlo za preferiranje enega zakonitega dediča ob neenakopravnem obravnavanju ostalih, saj je nedvomno ugotovljeno, oziroma nasprotno niti ni bilo zatrjevano, da tožnik in prvi toženec od tega premoženja nista dobila ničesar.

26. Glede na navedeno je pritožbeno sodišče zaključilo, da je tožnik v okviru svojega trditvenega in dokaznega bremena izkazal, da sta bila predmetna zneska, 127.134,00 DIN in 105.000,00 DIN, v decembru 1982 in marcu 1983 s strani njegove pok. matere A. A. dejansko izročena pok. B. B.

27. Glede na navedeno je sodišče druge stopnje pritožbi delno ugodilo in po pooblastilu iz 5. alineje 358. člena ZPP III. točko izreka sodbe spremenilo v smeri ugotovitve tožbenemu zahtevku na ugotovitev, da je A. A. dedinji pok. B. B. podarila tudi znesek 127.134,00 DIN in znesek 105.000,00 DIN, kar predstavlja darilo pok. A. A. pok. B. B. in se upošteva pri ugotavljanju čiste vrednosti zapuščine po pok. A. A., kot je razvidno iz I. točke izreka te sodbe.

Glede izročitve zneska 950.000,00 SIT

28. Pritožnik izpodbija tudi odločitev prvostopenjskega sodišča glede izročitve zneska 950.000,00 SIT s strani pok. A. A. pok. B. B., pri čemer pritožbeno sodišče njegovim pritožbenim navedbam v tem delu ni sledilo. Sodišče prve stopnje je namreč pravilno ugotovilo in v zvezi s tem napravilo tudi pravilno dokazno oceno, da izročitev predmetnega zneska (razlika od vrednosti 2.200.000,00 SIT do celotne kupnine v vrednosti 3.150.000,00 SIT od prodaje vikenda na Brdu), ni izkazana. Pritožbeno sodišče v celoti sledi dokazni oceni prvega sodišča in se v izogib ponavljanju nanjo sklicuje.

29. Ni mogoče slediti pritožbenim navedbam, da je sodišče prve stopnje tožniku naložilo prestrogo dokazno breme. Izročitev nadaljnje zneska v vrednosti 950.000,00 SIT ni izkazana niti na podlagi izpovedb prič ali strank niti v zvezi s tem ne obstaja nobeden materialni dokaz. Zgolj izpoved tožnika, prvega toženca in priče L. L. o tem, da je mama (pok. A. A.) govorila, da je vikend oziroma ves denar od vikenda na Brdu dobila pok. B. B., za dokazanost izročitve predmetnega zneska tudi po presoji sodišča druge stopnje ne zadostuje. Za razliko od izročenih 1.700.000,00 SIT, kjer so bile ob izročitvi neposredno prisotne vse navedene priče in so samo izročitev tudi detajlno opisale, se pritožbeno sodišče pridružuje oceni prvostopenjskega sodišča, da o dejanski izročitvi predmetnega zneska in njenih okoliščinah nobena izmed prič ni vedela povedati prav ničesar konkretnega (npr. kako in kdaj so posamezni zneski v skupni vrednosti 950.000,00 SIT bili izročeni

pok. B. B.). Tudi izpoved L. L., da je pok. A. A. še potem vsa leta pok. B. B. dajala denar, je presplošna in ne zadosti podkrepitvi tožnikovih trditev, da je bila skupna vsota pok. B. B. izročena naknadno v več obrokih.

30. Zaključek prvostopenjskega sodišča o tem, da tožnik ni uspel dokazati izročitve zneska 950.000,00 SIT s strani pok. A. A. pok. B. B. je tako pravilen, zato sodišče pritožbenim navedbam v tem delu ni sledilo.

Glede izročitve lesene brunarice v vrednosti 4.000,00 EUR

31. Neutemeljene so pritožbene navedbe, da je sodišče prve stopnje ravnalo pristransko in nepravilno uporabilo pravila o trditvenem in dokaznem bremenu s tem, ko je zaključilo, da tožnik ni uspel dokazati, kolikšna je bila vrednost sporne lesene brunarice, ki naj bi bila podarjena pok. B. B. s strani pok. A. A.

32. Prvi toženec je izpovedal, da je sporno brunarico ocenil na podlagi pripovedovanja svoje matere in je kasneje glede njene vrednosti poklical okoli in pobrskal na internetu, vendar pa ob konkretnem ugovoru druge in tretje toženke glede njene višine tožnik s tem v zvezi ni predložil nobenih dokazov (npr. konkretna analiza in primerjava tržnih cen primerljivih brunaric), na podlagi katerih bi sodišče prve stopnje lahko zanesljivo ugotovilo vrednost, velikost in izgled predmetne brunarice.

33. Pravilen je tudi zaključek prvega sodišča, da tožnik ni dokazal, da je pok. B. B. s predmetno brunarico tudi dejansko razpolagala in da je bila njena last (od 84. do 86. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe). Glede na dejstvo, da je prvi toženec izpovedal, da je bila kasneje ta brunarica odtujena, nadomestila pa jo je druga, manjša brunarica, ki jo je postavila pok. A. A., da je imela kje bivati, ko je prišla v S., da je tretja toženka izpovedala, da je v brunarici bivala pok. babica A. A., ko je bila na S. ter da je druga toženka trdila, da je tam stala baraka za potrebe A. A. in je bila njena last, tudi po presoji pritožbenega sodišča ni mogoče z gotovostjo ugotoviti, da je bila predmetna brunarica izročena v last in posest pok. B. B. kot darilo. Iz izpovedb zaslišanih strank bi kvečjemu izhajal ravno nasproten, bolj logičen zaključek, da je predmetna brunarica dejansko bila v lasti pok. A. A., ki je slednjo uporabljala, ko je prišla na S.

34. Upoštevajoč vse navedeno je sodišče prve stopnje pravilno ugotovilo, da vrednost predmetne brunarice in razpolaganje z njo s strani pok. B. B. nista dokazana, zato je ta del tožbenega zahtevka pravilno zavrnilo.

Glede pritožb druge in tretje toženke

Glede objektivne spremembe tožbe

35. Neutemeljene so pritožbene navedbe druge toženke, da je sodišče prve stopnje ravnalo nepravilno, ko je dopustilo objektivno spremembo tožbe z dne 7. 2. 2020, s katero je tožnik spremenil tožbeni zahtevek, na način opisan v 6. točki obrazložitve sodbe.

36. Kljub nasprotovanju druge in tretje toženke je sodišče po oceni pritožbenega sodišča postopalo pravilno, ko je v skladu z načelom ekonomičnosti in smotrnosti dopustilo objektivno spremembo tožbe, kot to možnost dopušča določilo 1. odstavka 185. člena ZPP. Glede na to, da je v konkretni pravdi zbrano že vso procesno gradivo, ki se navezuje na predmetni spor med strankami, je sodišče nedvomno ravnalo pravilno, ko je spremembo tožbe glede zvišanja tožbenega zahtevka in njegove identitete v prvi ter drugi točki dopustilo, saj je to smotno z vidika, da se spor med strankami glede ugotovitve daril in njihovega vštetja v dedni delež dokončno razreši. Neekonomično bi namreč bilo, da bi tožniku naložili breme vložitve nove tožbe, kljub isti pravni in podobni dejanski podlagi, na katero opira svoj spremenjeni tožbeni zahtevek, kar bi bilo povezano

tudi z novimi stroški za vse udeležene stranke, sodišče pa bi bilo obremenjeno z reševanjem zadeve popolnoma od začetka. Prvostopenjsko sodišče je pravilno pojasnilo, da bo to vplivalo tudi na (hitrejše) nadaljnje vodenje zapuščinskega postopka, ki je zaradi predmetne pravde vse dokler se predmetno razmerje med strankami dokončno ne uredi, prekinjen.

Glede izročitve zneskov 2.200.000,00 SIT in 5.000,00 EUR

37. Sodišče druge stopnje se v nadaljevanju opredeljuje do pritožbenih navedb druge toženke in tretje toženke, ki so v bistvenem smiselno enake, in sicer v zvezi s tem, da sodišče prve stopnje ni sprejelo pravilne dokazne ocene glede izročitve zneskov 2.200.000,00 DIN in 5.000,00 EUR s strani pok. A. A. pok. B. B. in tega naj tudi ne bi prepričljivo obrazložilo.

38. Pritožbeno sodišče takšnim pritožbenim razlogom ni sledilo, saj ocenjuje, da je obrazložitev prvostopenjskega sodišča natančna ter sintetično analitična, prav tako pa je na podlagi obširno izvedenega dokaznega postopka glede predmetnih zneskov sprejelo tudi življenjsko izkustvene ter logične zaključke.

39. Tako je prvostopenjsko sodišče prepričljivo obrazložilo, da je izročitev zneska 1.700.000,00 SIT dokazana na podlagi skladnih in prepričljivih izpovedb prič in strank; predvsem prvega toženca in priče L. L., ki sta izročitvi tega zneska tudi neposredno prisostvovala. Tako je sodišče prve stopnje korektno povzelo izpovedbo prvega toženca, ki je izpovedal, da je bil denar v vrednosti 1.700.000,00 SIT izročen pok. B. B. za mizo v dnevni sobi v stanovanju na Ulici 1 v Ljubljani, pri čemer je navedel tudi število paketov, v katerih je ta znesek bil izročen pok. B. B., slednja pa je o prejemu zneska podpisala tudi potrdilo (52. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe). Skladno prvemu tožencu je izpovedala tudi priča L. L., njegova žena, ki je bila prav tako prisotna ob sami izročitvi zneska. Izpovedala je, da je bila izročitev opravljena na dan mrtvih leta 1998, videla je tudi potrdilo o prejemu, ki ga je podpisala pok. B. B., denar je bil izročen v več kuvertah formata A4 v stanovanju v Ljubljani in je ob tej priložnosti postregla s kavo in narezkom (53. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe). Kljub dejstvu, da imata sicer oba ekonomski interes za zmago tožnika v konkretni pravdi, jima je tudi po presoji pritožbenega sodišča glede na skladnost njunih izpoved prvostopenjsko sodišče utemeljeno poklonilo vero. Sodišče prve stopnje je namreč pojasnilo, da je prvi toženec tekom celotnega postopka izpovedoval povezano in koherentno (50. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe), da je njegova izpoved glede tega, da je on urejal zadeve v zvezi s prodajo vikenda na Brdu, potrdil tudi kupec H. H., ki je potrdil, da je ob sami prodaji prvi toženec bil prisoten skupaj s pok. A. A. (57. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe) in je tako po oceni pritožbenega sodišča napravilo pravičen zaključek, da je stranka izpovedovala verodostojno. Tudi glede priče L. L. je sodišče prepričljivo obrazložilo, da je njeno izpoved ocenilo kot resnicoljubno predvsem na podlagi nedvomno ugotovljenega dejstva, da je bila s pok. A. A. v odličnih odnosih, hkrati pa se je razumela tudi s pok. B. B. Pojasnilo je tudi, da je priča v družini živela že od svojega 19. leta dalje ter so ji bili zato znani odnosi v družini in njena dinamika.

40. Res je sicer, da o izročitvi predmetnega zneska ne obstoji noben listinski dokaz; pisno potrdilo ali pogodba, vendar pa zgolj na podlagi tega dejstva, upoštevajoč ostale okoliščine primera, ni mogoče avtomatično zaključiti, da znesek ni bil izročen, kot to zmotno menita druga in tretja toženka (v nadaljevanju enako velja za znesek 5.000,00 EUR). Prvostopenjsko sodišče je tako svojo prosto dokazno oceno, ki jo je naredilo na podlagi neposrednega vtisa zaslišanih strank in prič glede izročitve zneska 1.700.000,00 SIT ustrezno in natančno obrazložilo, ter tudi po presoji sodišča druge stopnje sprejelo pravičen zaključek. Zato nasprotne pritožbene trditve druge in tretje toženke niso utemeljene.

41. Nesporno med strankami je bilo dejstvo, da je pok. B. B. prejela tudi 500.000,00 SIT, kar nenazadnje

jasno izhaja iz potrdila v prilogi B5. Druga toženka sicer navaja, da ta znesek ni bil izročen od kupnine od prodaje vikenda na Brdu, temveč za parcelo v S., pri čemer sta druga in tretja toženka zatrjevali, da je bil znesek izročen kot kupnina za parcelo v S., ki jo je najprej pok. A. A. izročila pok. B. B., ta pa naj bi nato parcelo prodala nazaj materi. Pritožbeno sodišče se s tem v zvezi pridružuje oceni prvostopenjskega sodišča, da ni mogoče slediti navedbam druge in tretje toženke, saj dejstvo, da je dejansko prišlo do takšne prodaje ni z ničemer podprto. Iz nobenega predloženega dokaza ne izhaja, da je pok. B. B. postala zemljiškoknjižna lastnica predmetne parcele, da bi jo torej sploh lahko kot lastnica veljavno prodala nazaj materi. Sodišče prve stopnje je tako pravilno sledilo (tudi bolj logični) razlagi, ki jo je podal prvi toženec, ki je, kot je bilo pravilno ugotovljeno, sodeloval ob prodaji vikenda na Brdu. Ta je namreč izpovedal, da je pok. B. B. znesek 500.000,00 SIT dobila za parcelo v S., kar izhaja iz potrdila v prilogi B5, kot pravilno opozarja druga toženka, vendar je prvi toženec pojasnil, čemur je razumsko sledilo tudi prvostopenjsko sodišče, da je parcelo v S. najprej dobila pok. B. B., da bi tam gradila hišo, začela pa je zidati garažo, nato je zapadla v dolgove in je slednjo začela prodajati. Prodala jo je več različnim kupcem (v tem sta bila s skladna tudi s tožnikom), ki so jo nato začeli terjati in so se obračali tudi na pok. A. A. Slednja pa je zaradi želje po pomoči pok. B. B. zaradi dolgov B. B. in poplačila upnikov, prodala vikend na Brdu, iz kupnine od slednjega pa naj bi se ohranila tudi S. parcela (61. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe). Glede na dejstvo, da je prvostopenjsko sodišče zanesljivo ugotovilo, da je bila pok. B. B. zadolžena, oziroma vsaj, da je bilo njeno finančno stanje slabo (o teh pritožbenih navedbah v nadaljevanju) in upošteva joč logično ter zato prepričljivo razlago prvega toženca o razlogih izročitve predmetnega zneska, se pritožbeno sodišče strinja, da ugotovitve sodišča, da je bilo 500.000,00 SIT izročeni pok. B. B. kot darilo, ne more omajati niti dejstvo, da upniki, ki naj bi iskali pok. A. A. niso identificirani, na kar neutemeljeno v pritožbi opozarja druga toženka.

42. Sodišče prve stopnje je pravilno ugotovilo tudi, da je pok. A. A. pok. hčeri B. B. izročila skupno vsaj 5.000,00 EUR, in sicer v obdobju desetih let. Tudi s tem v zvezi se je pravilno oprlo predvsem na izpoved priče L. L., ki je posamezne denarne zneske kot zaupna oseba pok. A. A. pošiljala tudi po pošti. Kot je prvostopenjsko že predhodno v svoji obrazložitvi izpoved priče L. L. ocenilo (in svojo oceno tudi ustrezno obrazložilo) kot verodostojno ter pristno, ji je v zvezi z njenimi navedbami o pošiljanju denarja pok. B. B. utemeljeno verjelo tudi na tem mestu. Njena izpoved je po pravilni presoji sodišča prve stopnje podprta tudi z izpovedbami tožnika, prvega toženca in priče N. N., ki so vsi vedeli izpovedati o tem, da je bil denar s strani L. L. tudi dejansko posredovan pok. B. B., predvsem pa je pravilno kot pomembno upoštevalo dejstvo, da je bila priča L. L. neposredno vpletena v samo izročitev denarnih zneskov. V povprečju jih je ocenila na 50,00 EUR mesečno. Očitno so ti zneski bili različni, kot je razvidno iz njene izpovedbe, vendar kljub temu je glede na navedene zneske 50, 30 ali 70 EUR mesečno, ustrezno ocenila, da je v povprečju ta znesek znašal 50,00 EUR, kar tožnik vtožuje glede ugotovitve danega darila v vrednosti 500,00 EUR letno (to je manj kot 50,00 EUR mesečno), kar skupno za obdobje 10 let znaša 5.000,00 EUR (od 66. do 71. točka obrazložitve izpodbijane sodbe). Na podlagi navedenega ni moč slediti pritožbenim navedbam tretje in druge toženke, da za izročitev predmetnih zneskov ne obstaja noben dokaz, da se ne ve, koliko denarja je pok. A. A. pošiljala pok. B. B., kolikokrat in ali sploh, prav tako izpoved prič ne temelji na predvidevanjih, kot to v nasprotju s korektno povzetimi izpovedbami v pritožbi navaja tretja toženka.

43. Res je, da je tožnik v tožbenem zahtevku opredelil, da so bili zneski izročeni v obdobju od leta 2000 do 2011, kot opozarja druga toženka. Drži tudi, da sta prvi toženec in priča L. L. o tem različno izpovedala; prvi je izpovedal, da je pošiljanje zneskov potekalo od 2000 do 2010, priča L. L. pa je navedla obdobje 2000 do 2009. Ne glede na navedeno pa je sodišče pravilno upoštevalo desetletno obdobje, v katerem so bili poslani zneski, saj obdobje od 2000 do 2009 (za katerega je bilo pošiljanje denarnih zneskov nedvomno ugotovljeno) predstavlja skupno deset let. Zato kljub obrazložitvi, v kateri je sodišče navedlo, da je upoštevalo vključno leto 2010, slednje ne vpliva na končno pravilno prisojen znesek in ne gre za bistveno kršitev določb

pravdnega postopka, saj ne drži, da se sodba zaradi tega v opisanem delu ne da preizkusiti. Prvostopenjsko sodišče je namreč s prepričanjem ugotovilo, da je bilo v razponu med letom 2000 in 2011 izročeni vsaj 5.000,00 EUR, kot je to lahko ugotovilo v mejah postavljenega tožbenega zahtevka, skladno z 2. členom ZPP.

44. Druga toženka neutemeljeno zatrjuje notranjo neskladnost in kontradiktornost tožnikove izpovedbe s tem, ko posebej izpostavlja, da je tožnik navedel, da materi ni gledal pod prste. Tako kot sodišče prve stopnje, tudi pritožbeno sodišče ugotavlja, da gre za frazo, ki je ne gre jemati dobesedno. Kvečjemu pomeni to, da se tožnik ni vtikal v samo izročitev oziroma materi ni očital izročitve denarja. Izpovedal je, da je na lastne oči videl, kako je pok. A. A. pok. B. B. dajala denar v roke, v zvezi s čemer je prvi toženec pojasnil, da je denar bil večinoma posredovan po pošti, včasih pa je pok. B. B. denar prejela tudi neposredno.

45. Neutemeljene so pritožbene navedbe tako druge kot tretje toženke, da slabo finančno stanje in zadolženost pok. B. B. ni izkazana, oziroma da sodba v tem delu ni ustrezno obrazložena ter da je pok. B. B. vlagala tako v hišo O. O. kot tudi v parcelo v S. Pritožbeno sodišče najprej pojasnjuje, da je prvostopenjsko sodišče finančno situacijo pok. B. B. ob prihodu iz Libije leta 1977 in v naslednjih letih obširno obravnavalo ter temeljito razčistilo v tč. 29 do 34 obrazložitve napadene sodbe, prav tako pa se pridružuje zaključku, ki ga je sprejelo; da je bila pok. B. B. zadolžena in brez denarja, ter da ji je pok. A. A. zaradi tega pogosto denarno pomagala (35. do 37. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe). To je namreč prepričljivo obrazložilo in ugotovilo na podlagi skladnih izpovedb tožnika, prvega toženca, priče L. L. in priče S. S., posredno pa tudi N. N., ki je izpovedal o tem, kar mu je povedala pok. babica A. A. Vsi izmed navedenih so namreč v svojih izpovedbah potrdili, da se je pok. B. B. z dvema šoloobveznima mladoletnima hčerkama iz Libije vrnila brez vsega, kar je bil razlog, da je živela ravno na C., kjer so bile po zatrjevanjih vseh zaslišanih razmere neprimerne oziroma vsaj slabe za bivanje. Na podlagi skladnih izpovedb prvega toženca in priče L. L. je pravilna tudi ugotovitev, da pok. B. B. v pretežnem relevantnem obdobju ni bila redno zaposlena in da tudi ni imela lastne pokojnine, tako priča S. S. (sosed A. A.) kot priča L. L. sta izpovedala tudi, da je pok. B. B. imela dolgove, oziroma da je bila vedno nekomu dolžna. Prvostopenjsko sodišče je svojo oceno oprlo tudi na drugostopenjsko odločbo v drugem, zapuščinskem postopku, VSL II Cp 1059/2019 (prilog A11), kjer je bilo med istimi strankami nesporno dejstvo, da je imela pok. B. B. težave z dolgovi in da ji je zapustnica večkrat denarno pomagala. Vse navedeno utrjuje pravilen ter logičen zaključek sodišča prve stopnje, da je bilo B. B. no finančno stanje slabo in da se v nasprotnem primeru življenjsko gledano ne bi vselila v propadajočo hišo na C., ki je bila brez elektrike, WC-ja in vode. Da je bilo finančno stanje pok. A. A. solidno in ji je lahko nudila pomoč, izhaja iz izpovedb tožnika, prvega toženca ter priče L. L., ki so skladno izpovedali, da je pok. A. A. prejela okoli 700 do 800 EUR pokojnine, kar je upoštevajoč splošno znane razmere na trgu v časovnem obdobju v letih od 1977 do 2011, ki je relevantno za konkretno zadevo, relativno dobro.

46. Ugotovljenega ne more omajati niti izpoved tretje toženke, ki je izpovedala, da ob prihodu iz Libije niso bili obubožani oziroma v slabem premoženjskem stanju, pri tem pa je potrdila, da so bile razmere na C. neprimerne za bivanje. Kljub temu da tretja toženka v pritožbi zatrjuje drugače, tudi po presoji pritožbenega sodišča ni mogoče verjeti, da otrok pri 10 letih, kot je bila stara tretja toženka ob prihodu iz Libije, natančno pozna finančne tokove svoje matere oziroma staršev ter njihovo finančno stanje (tč. 33 obrazložitve izpodbijane sodbe). Pritožbeno sodišče sicer pritrjuje, da ni nujno, da otrok o finančnih zadevah pri svojih desetih letih ne ve ničesar; razumsko in življenjsko gledano mu je lahko ohlapno znano premoženjsko stanje družine, ne gre pa slediti dejstvom, ki jih navaja v pritožbi, da bi otrok pri teh letih bil zmožen razumeti in natančno poznati finančne tokove, v kolikor sicer ne bi bilo izrecno dokazano drugače. Pri tem tretja toženka takšnih drugačnih okoliščin primera ni zatrjevala. Izpoved tretje tožnice, da njihovo premoženjsko stanje ni bilo slabo, po presoji pritožbenega sodišča ne more izpodbiti skladnih izpovedb zgoraj navedenih strank in

prič ter logičnega zaključka, ki ga je upoštevaajoč vsa relevantna dejstva sprejelo sodišče prve stopnje.

47. Glede na tako ugotovljeno slabo finančno stanje pok. B. B., je prvo sodišče pravilno izpeljalo zaključek, da kakršnakoli vlaganja v nepremičnine, bodisi v S. bodisi na C., niso verjetna. Umanjkala pa je tudi ustrezná trditvena podlaga ter substancirani dokazni predlogi o višini in vrsti vlaganj ter kdaj naj bi bila opravljena.

48. Prepričljiva je ocena prvega sodišča o (ne)verodostojnosti izpovedbe priče M. M., ki je izpovedoval nekoherentno in v nasprotju s samim seboj, pa tudi v nasprotju s svojo lastno predhodno dano pisno izjavo (priloga B25). Slednje je prvostopenjsko sodišče tudi ustrezno obrazložilo. Tako je glede finančnega stanja pok. B. B. in njenih morebitnih vlaganj korektno povzelo njegovo izpovedbo v tč. 34, 35 in 98 obrazložitve izpodbijane sodbe, primerjalo pa jo je tudi z njegovo pisno izjavo. Priča M. M. je kontradiktorno samemu sebi najprej izpovedal, da pok. B. B. ni bila v finančnih težavah; v svoji pisni izjavi je celo navedel, da sta z njenim možem V. imela veliko denarja v Libiji, nato pa je povedal, da je pok. B. B. imela predvsem srečo glede denarja in ga je »že nekje« dobila ter dalje, da ji je občasno posodil denar celo za hrano in bunde. Slednje tudi po presoji pritožbenega sodišča kvečjemu vodi v sklep, da pok. B. B. rednih dohodkov ni imela oziroma je bila ob prihodu iz Libije v slabi finančni situaciji. Tudi izpoved M. M. glede dejstva, da je pok. B. B. pošiljal denar iz Libije njen mož, je notranje neskladna. Najprej je izpovedal, da se je denar na poti redno izgubil, nato pa, da ji je mož denar nakazoval na žiro račun O. O. Dejstvo, da ji je denar dejansko pošiljal mož ni bilo zatrjevano, prav tako je iz trditvene podlage izostalo tudi dejstvo, da naj bi pok. B. B. zadela na loteriji 3x3 (prib. 40.000,00 mark). O tem dejstvu je izpovedal M. M., pri čemer pa so po oceni pritožbenega sodišča pritožbene navedbe tretje toženke, da tega ni mogla vedeti še pred zaslišanjem M. M., glede na to, da po drugi strani zatrjuje, da je dobro poznala finančno situacijo pok. B. B., v nasprotju s samo seboj in zato neutemeljene⁷.

49. Izpoved priče M. M. je glede na navedeno tudi po oceni sodišča druge stopnje neprepričljiva, kontradiktorna in s tem notranje neskladna, zato jo je prvostopenjsko pravilno ocenilo kot neverodostojno. Ustrezno je tudi obrazložilo, zakaj je ocenilo, da je bila priča M. M. naklonjena pok. B. B. ter da s pok. A. A. ni bila v rednih stikih oziroma dobrih odnosih, kar izhaja že iz njene lastne izpovedbe. Tudi sicer je sodišče izpoved priče M. M. v zvezi z odločilnimi dejstvi konstantno prepletalo in primerjalo z izpovedbami ostalih prič ter pravnih strank ter tudi na ta način ocenjevalo njegovo verodostojnost, zato nasprotne pritožbene navedbe tretje toženke s tem v zvezi niso utemeljene.

50. Vsled vsega navedenega pritožbeno sodišče pojasnjuje, da je izpodbijana sodba natančno obrazložena, zato ni moč slediti pavšalnim navedbam tretje toženke, da je sodišče vnaprej sprejelo odločitev in temu prilagajalo izpovedbe strank ter prič in da ni zadostilo temeljnemu načelu proste presoje dokazov na podlagi 8. člena ZPP. Sodišče prve stopnje je namreč zelo natančno in korektno povzelo izpovedbe vseh zaslišanih, pri čemer je vseskozi slednje tudi analitično primerjalo ter presojalo skladnost oziroma kontradiktornost različnih izpovedb med seboj, kot tudi njihovo notranjo (ne)skladnost. Podana je tudi konstantna primerjava z materialnimi dokazi, ki se nahajajo v spisu, vsi zaključki v zvezi nespremenjenim delom sodbe, ki sledijo razčiščenemu dejanskemu stanju, vključno z njegovim ozadjem, pa so tudi povsem razumski in logično izpeljani.

51. V konkretnem primeru tudi ne gre za sodbo presenečenja, kot to v pritožbi neutemeljeno navaja tretja toženka. Po ustaljeni ustavnosodni presoji je o sodbi presenečenja, ki ni sprejemljiva z vidika pravice do izjave iz 22. člena Ustave Republike Slovenije (Ustava), mogoče govoriti tedaj, ko sodišče uporabi pravno podlago, na katero se nobena od strank oziroma nobeno od nižjih sodišč v postopku niso sklicevali, pri čemer pa strankama ni mogoče očitati, da bi ob potrebni skrbnosti z uporabo te pravne podlage mogli in morali

računati.⁸ V konkretni zadevi ne gre za takšen primer, saj so odločilna pravna vprašanja, v zvezi s katerimi je sodišče pretresalo dokaze, ves čas ista.

52. Glede na to, da je tožnik v postopku na prvi stopnji tudi po spremembi prvostopenjske odločitve delno uspel, se izkaže, upoštevajoč vse okoliščine primera, pravilna odločitev o stroških postopka na podlagi 2. odstavka 154. člena ZPP, da vsaka stranka nosi svoje stroške pravnega postopka. Zmotno je stališče druge toženke, da bi moral tožnik nasprotni stranki povrniti sorazmeren del stroškov, prav tako je v zmoti tudi glede tega, da ni pomembno, da so toženkam nastali zgolj stroški za zastopanje po pooblaščenjih. Pri odmeri stroškov se morajo namreč upoštevati vse okoliščine primera, tudi morebitno nesorazmerje med stroški, nastalim tožniku in stroški, nastalim tožencem. Tretje toženka v zvezi z odločitvijo o stroških tudi prepozno navaja, da vrednost spornega predmeta ne ustreza zahtevani glavnici in da bi moralo sodišče prve stopnje zahtevane zneske, ki naj se vsteejejo v čisto vrednost zapuščine revalorizirati ter šele nato odločiti o uspehu v pravdi in odmeriti stroške. Pritožbeno sodišče opozarja, da tretja toženka v postopku na prvi stopnji tega ni zatrjevala, prav tako pa tudi v pritožbi ni niti zatrjevala niti izkazala, da tega brez svoje krivde ni mogla storiti pravočasno, zato gre za pritožbeno novoto v smislu 1. odstavka 337. člena ZPP.

53. Ker pritožbene navedbe druge in tretje toženke niso utemeljene, sodišče prve stopnje pa tudi ni zagrešilo po uradni dolžnosti upoštevnih kršitev, je višje sodišče pritožbi kot neutemeljeni zavrnilo in izpodbijano sodbo v nespremenjenem delu potrdilo (353. člen ZPP).

Glede stroškov pritožbenega postopka

54. Tožnik je s pritožbo delno uspel, zato je pritožbeno sodišče glede povrnitve stroškov pritožbenega postopka v skladu z 2. odstavkom 154. člena ZPP odločilo, da mu morajo tožene stranke povrniti polovico njegovih stroškov pritožbenega postopka. Druga in tretja toženka s svojo pritožbo namreč v celoti nista uspeli, prvi toženec pa pritožbe ni vložil. Odgovori na pritožbe niso bili potrebni, zato jih stranke krijejo same (prvi odstavek 155. člena ZPP).

55. Sodišče je tako tožniku za pritožbeni postopek priznalo strošek sestave pritožbe v višini 625 točk oz. 375 EUR, za sestavo končnega poročila stranki 50 točk oz. 30 EUR, 2% materialnih stroškov, vse povišano za 22% DDV. Dalje mu je priznalo tudi zastopanje na naroku pred sodiščem druge stopnje v višini 625 točk oz. 375 EUR in za urnino 150 točk oz. 90 EUR, prav tako povišano za 22% DDV. Skupen znesek, ki ga je sodišče druge stopnje priznalo tožniku iz naslova povrnitve stroškov pritožbenega postopka tako znaša 1071,28 EUR. Ker je po oceni pritožbenega sodišča tožnikov uspeh polovičen, mu gre tudi polovica priglašanih stroškov, kar znaša skupaj 535,64 EUR.

-----
¹ Tožnik je tekom izpovedovanja navedel, da je bila kupnina dana v vrednosti 127.134,00 EUR namesto 127.134,00 DIN, kot jih vtožuje, kar pa pritožbeno sodišče ni upoštevalo kot okoliščino, ki bi izkazovala neverodostojno pričanje, temveč je to upoštevalo kot očiten lapsus tožnika. Slednji je tudi sam v nadaljevanju pojasnil, da je kupnina bila dana v valuti, ki je takrat veljala, pri čemer je splošno znano dejstvo, da je to (v letu 1982) DIN.

² Prvostopenjsko sodišče je ocenilo, da je glede družinskih razmer v družini A./B. mogoče slediti priči N. N., saj je ta pri svoji babici A. A. živel od svojega 19. leta naprej, kar je pri presoji upoštevalo tudi pritožbeno sodišče.

³ Iz oporoke pokojne A. A. izhaja: moja hči B. B., rojena ... v ..., stanujoča ..., je iz te oporoke kot dedinja, izločena iz naslednjih razlogov: B. B. je že izplačana, saj je prevzela tudi v ta namen mojo polovico imetja po pokojni O. O. iz njene zapuščine. V to zapuščino je upoštevano vse imetje, ki ga je B. B. prevzela, odprodala in je z njim razpolagala in od tega imetja nista H. H. in T. T. prejela ničesar. Tako ji tudi nujni delež ne pripada. Vsled navedenih razlogov se mora moja želja upoštevati."

⁴ Glede dokazne vrednosti določil v oporoki o darilih, danih dedičem, je v sodni praksi zavzeto stališče, na katerega svoje pravno naziranje opira tudi pritožnik, da je v primeru, če je zapustnik v oporoki ali drugi listini navedel, da je dediču podaril stvar ali denarni znesek, ali če je izkazano, da je zapustnik dediču izročil določen denarni znesek, obstoj takega darila verjetneje izkazan od zanikanja prejetega darila.

⁵ Tako Šinkovec Janez in Tratar Boštjan v Veliki komentar zakona o dedovanju : s sodno prakso, Ljubljana : Primath, 2005, str. 128.

⁶ Glej npr. VSK Sodba I Cp 98/2019 z dne 03.09.2019.

⁷ Uporaba pravil o trditvenem in dokaznem bremenu na podlagi določil 212. člena ZPP v povezavi s temeljnim razpravnim načelom po 7. členu ZPP je tako ustrezna in pravilna.

⁸ Odločba Ustavnega sodišča RS; Up-964/16-19 z dne 09.01.2020 (16. točka obrazložitve).

Datum zadnje spremembe: 21.12.2022